

BESKÆFTIGELSESMINISTERIET
Arbejdstilsynet

12. december 2005
Sag nr. 20050089223
Opgave nr. talepapir

**Beskæftigelsesministerens besvarelse af samrådsspørgsmål
F, G og H om arbejdsulykker og dødsfald på bygge- og anlægsbranchen**

Spørgsmål F: Ministeren bedes redegøre for stigningen i antallet af alvorlige og dødelige arbejdsulykker i byggeriet i år.

Spørgsmål G: Ministeren bedes redegøre for, hvor mange ressourcer Arbejdstilsynet har anvendt på tilsyn og indsats overfor byggebranchen i 2005 sammenlignet med de seneste 8 år.

Spørgsmål H: Ministeren bedes redegøre for, hvilke initiativer regeringen agter at tage for at nedbringe antallet af arbejdsulykker og dødsfald i byggebranchen.

Svar på spørgsmål F:

Udvalget har bedt mig om at redegøre for stigningen i antallet af alvorlige og dødelige ulykker i byggeriet i år.

Med hensyn til antallet af alvorlige ulykker er det endnu for tidligt at sige noget om, hvorvidt der i 2005 skulle være sket en stigning i antallet af alvorlige arbejdsulykker i forhold til tidligere år.

Det skyldes - har jeg fået oplyst fra Arbejdstilsynet - at tallene for et bestemt år – aktuelt: 2005 – først bliver opgjort efter årets afslutning. På det tidspunkt sker der en kvalitetssikring af tallene, og tallene renses for eventuelle dubletter.

Desuden modtager Arbejdstilsynet i dæfterfølgende år fortsat oplysninger om ulykker, der er sket de foregående år, hvilket betyder, at der i 2006 kan forventes marginale ændringer i fx tallene for 2004.

Disse efteranmeldelser betyder, at der kan gå årevis, før tallene er endelige. Men det kan ikke undgås. Nogle gange bliver en arbejdsgiver måske først opmærksom på at han har pligt til at anmelde ulykken, lang tid efter at den er sket.

Selv om jeg derfor ikke kan oplyse om antallet af alvorlige arbejdsulykker inden for byggebranchen i 2005, kan jeg oplyse om udviklingen fra 2000 til 2004.

I fireårs perioden fra 2000 til 2004 har antallet af alvorlige ulykker i byggebranchen være faldende. Fra godt 730 i 2000 til 575 i 2004, et fald på 21 procent. Men som nævnt før, kan vi forvente, at tallene for 2004 vil blive lidt højere ved næste opdatering.

Tallene omfatter personer, der på ulykkestidspunktet var ansat i en virksomhed tilknyttet en af de fire branchegrupper, der i Ar-

bejdstilsynets registreringer dækker bygge- og anlægsbranchen. Det vil sige brancherne:

- jord, beton og belægning
- murer-, snedker- og tømrerforretninger
- færdiggørelsesarbejde, fx gulvbelægning, malearbejde m.v.
- isolering og installation

Hvad angår antallet af dødsulykker i 2005, havde Arbejdstilsynet primo december kendskab til 19 tilfælde, som med større eller mindre sikkerhed kan betegnes som ulykker i forbindelse med bygge og anlægsarbejde.

Af disse falder de 10 tilfælde ind under én af de fire ovennævnte branchegrupper og vil i Arbejdstilsynets årsrapport figurere som dødsulykker sket i bygge og anlægsbranchen.

Hertil kommer nogle dødsulykker, som ikke er sket inden for en af de fire byggebrancher, men som i almindelig forstand betragtes om dødsulykker sket i byggeriet. Det gælder fx de to dødsulykker, som for nylig skete på Amager, hvor to mænd styrtede ned fra en lift.

De to var ansat i et vikarbureau, og disse dødsulykker registreres derfor i servicebranchen – helt i overensstemmelse med de retningslinier, der er for arbejdsskadestatistikken. Men som nævnt: i almindelig forstand vil vi betragte det som dødsulykker i byggeriet.

Herudover har Arbejdstilsynet kendskab til to dødsulykker, som dog endnu ikke er blevet anmeldt, og tre dødsulykker som er blevet anmeldt, men hvor arbejdsgiveren ikke har oplyst inden for hvilken branche, ulykkerne er sket. De beskrivelser, Arbejdstilsynet har modtaget af ulykkerne, indikerer dog, at de kan være sket i forbindelse med noget byggearbejde, da der er tale om fald fra stilladser.

Endelig har Arbejdstilsynet kendskab til to dødsulykker, som er sket på betonelementfabrikker, som heller ikke hører til blandt de fire branchegrupper, men som af de fleste nok vil blive opfattet som byggeulykker.

Jeg siger ikke dette for at tilsløre, hvor mange dødsulykker der er sket inden for byggeriet i år, men for at forklare, at virkeligheden – som i så mange andre tilfælde – er lidt mere kompliceret, end man umiddelbart skulle tro.

I løbet af 2006 kvalitetssikres de indberetninger, Arbejdstilsynet har modtaget om dødsulykkerne for 2005, hvilket kan ændre tallene

Jeg kan i øvrigt oplyse, at antallet af dødsulykker inden for de fire branchegrupper i 2000 var 15. I årene 2001 – 2003 lå tallet på 7-9 dødsulykker om året. Der er altså variationer i forekomsten fra år til år.

Jeg vil gerne understrege, at uanset om antallet dødsulykker i 2005 ender på de 10, som foreløbig er anmeldt inden for de fire branchegrupper, eller vi lægger de ni til, som i almindelig forstand betragtes som ulykker sket i byggeriet, så er tallet alt, alt for højt.

Og derfor har jeg da også allerede iværksat en række initiativer, som forhåbentlig kan gøre byggearbejdspladserne mere sikre. Men det vender jeg tilbage til.

Svar på spørgsmål G:

Udvalget har også bedt mig om at redegøre for, hvor mange ressourcer Arbejdstilsynet har anvendt på tilsyn og indsats over for byggebranchen i 2005 sammenlignet med de seneste otte år.

Jeg kan oplyse, at Arbejdstilsynet indtil starten af december 2005 har anvendt 10 147 timer til tilsyn med byggebranchen. Tallet vil naturligvis stige frem til slutningen af året.

Arbejdstilsynet har i sidste del af 2005 øget tilsynsaktiviteten på bygge- og anlægsbranchen sammenlignet med den første del af 2005.

Timeforbruget for tilsyn med bygge- og anlægsbranchen for de foregående fem år har været:

2004: 17.817 timer

2003: 16.311 timer

2002: 13.365 timer
2001: 15.115 timer
2000: 11.391 timer

For så vidt angår årene 1997, -98 og -99 har Arbejdstilsynet oplyst, at man overgik til anden form for tidsregistrering fra 1998. Desuden blev timeregnskabet i 1998 og 1999 opgjort på en helt anden måde end fra begyndelsen af år 2000 og fremefter.

Det er derfor ikke muligt at opgive timetal for 1997, -98 og -99, som er sammenlignelige med de efterfølgende år.

Arbejdstilsynets tilsynsbesøg på byggepladser er altså faldet betydeligt i 2005 i forhold til 2003 og 2004.

Det har været fremme, at det angiveligt skulle være udtryk for at bygge og anlægsbranchen frem til 1. januar 2007, hvor Arbejdstilsynet begynder at screene branchen, skulle være ”fredet”. At Arbejdstilsynet slet ikke besøger byggepladser indtil da. Det er ikke korrekt.

Ganske vist vil der i tiden frem til 2007 som hovedregel ikke blive gennemført nye tilpassede tilsyn i bygge- og anlægsbranchen.

Det hænger sammen med den nye arbejdsmiljøreform, der jo indebærer, at samtlige virksomheder med ansatte skal have screenet deres arbejdsmiljø i løbet af en syvårs periode.

I første halvår af 2005 er fx hospitalerne og plejehjemmene blevet screenet, og Arbejdstilsynet har derfor brugt mange ressourcer i de brancher. Byggebranchen screenes som nævnt i 2007 og 2008. Så i de år vil Arbejdstilsynet komme på rigtig mange b søg i byggebranchen.

Det betyder dog ikke, at Arbejdstilsynet slet ikke sætter sine ben på en byggeplads frem til 2007. Arbejdstilsynet vil fortsat frem til 2007 gennemføre opfølgingsbesøg på de bygge- og anlægsvirksomheder, der i tidligere år er blevet kategoriseret som niveau 3-virksomheder ved et tilpasset tilsyn.

Desuden vil Arbejdstilsynet- i samme omfang som hidtil - besøge bygge- og anlægsvirksomheder i forbindelse med arbejdsulykker, klager og lignende. Det gælder også byggepladser.

Og ikke mindst vil Arbejdstilsynet fortsætte med at have ekstra fokus på byggeområdet i 2006, sådan som tilsynet også har haft det i sidste halvdel af 2005.

Svar på spørgsmål H:

Endelig har udvalget bedt mig om at redegøre for, hvilke initiativer regeringen agter at tage for at nedbringe antallet af arbejdsulykker og dødsfald i byggebranchen.

På trods af mange års indsats, oplever vi stadigvæk – som nævnt før - alt for mange arbejdsulykker og dødsfald i bygge- og anlægsbranchen.

Inden jeg beskriver, hvad der vil blive gjort i forhold til branchen vil jeg godt betone vigtigheden af, at alle parter i branchen går ind i arbejdet med at nedbringe antallet af arbejdsulykker og forbedre arbejdsmiljøet.

Dette gælder arbejdsgivere, bygherrer, de projekterende og de ansatte. Arbejdsmarkedets parter har et ansvar for, at få nedbragt antallet af arbejdsulykker og dødsfald. Kun hvis alle parter går sammen, kan problemerne løses.

Som et godt eksempel på, at branchen rent faktisk påtager sig et ansvar for arbejdsmiljøet kan jeg nævne det fælles værdigrundlag, som parterne på området blev enige om i august 2005.

Heri hedder det blandt andet:

”Kun når alle parter, der har pligter efter Arbejdsmiljøloven – bygherrer, projekterende og rådgivere, leverandører, arbejdsgivere, ledere og arbejdstagere – hver især lever op til deres

forpligtelser, og i et aktivt samarbejde medvirker til et projekts udførelse, er det muligt at skabe en høj arbejdsmiljøstandard på de danske bygge- og anlægsarbejdspladser.”

Tydeligere kan det vist ikke siges. Det er helt afgørende, at branchen går ind i arbejdet med at nedbringe antallet af arbejdsulykker og forbedre arbejdsmiljøet. Blandt andet ved:

- at skabe sikre rammer for arbejdets udførelse
- at sikre gode planer for byggeriets gennemførelse, hvor sikkerheden er gennemtænkt på forhånd
- at sætte sikkerhedskulturen højt, herunder sikre, at de tekniske hjælpemidler mv. er i orden.

Tilsyn og straf alene vil aldrig kunne løse branchens problemer med arbejdsmiljøet.

Det betyder selvfølgelig ikke, at Arbejdstilsynet bare sidder og venter på, at branchen selv løser problemerne. Arbejdstilsynets rolle er i al sin enkelhed at føre tilsyn med virksomheder, at udarbejde regler og at informere og vejlede om arbejdsmiljøforhold. Det har Arbejdstilsynet gjort hidtil, og det vil Arbejdstilsynet fortsat gøre.

Oghvilke initiativer er detså , der er blevet tagetfor at ne d-bringe antallet af arbejdsulykker og dødsfald i byggebranchen?

For det første har Arbejdstilsynet ændret praksis i forhold til brug af stiger. Det er sket, fordi flere af dødsulykkerne i 2005 er sket ved brug af stiger. Den skærpede praksis betyder, at det fra 1. april 2006 ikke længere er tilladt at sælge stiger, der ikke opfylder gældende normer.

I øjeblikket gennemfører Arbejdstilsynet en leverandørindsats for at gøre opmærksom på de skærpede krav. Forhåbentlig vil de nye regler også betyde, at der vil ske færre arbejdsulykker ved brug af stiger.

Arbejdstilsynet har nemlig konstateret, at der mellem 1994 og 2003 skete cirka 11.000 ulykker, hvor stiger var involveret.

For det andet planlægger Arbejdstilsynet et tiltag med fokus på projektering og rådgivning i forbindelse med et byggeprojekt.

Der er meget at vinde ved at indtænke arbejdsmiljøet i projekteringen af en byggeopgave. Det viser sig ofte, at mangelfuld planlægning er en vigtig årsag til mange af de problemer, som vi ser i bygge- og anlægsbranchen.

Når bygherrer, rådgivere, projekterende, arbejdsgivere, ledere og arbejdstagere lever op til deres forpligtelser og aktivt tager del i samarbejdet, er det muligt at skabe en høj arbejdsmiljøstandard på de danske bygge- og anlægsarbejdspladser. Det er en fælles opgave for alle parter at skabe rammerne for det gode arbejdsmiljø.

Bygge og anlægsbranchen er på ingen måde ”glemt” i arbejdsmiljøarbejdet.

Til sidst vil jeg nævne, at jeg netop i går sendte regeringens redegørelse om fremtidens arbejdsmiljø 2010 til Folketingets formand. Af den fremgår, hvilke arbejdsmiljøproblemer der skal have høj prioritet de næste fem år. Regeringen har valgt at pege på arbejdsulykker som et af fire områder, der skal sættes særligt ind over for.

Jeg er overbevist om, at denne prioritering af ulykkesområdet sammen med de øvrige konkrete initiativer, jeg har nævnt, vil bringe os et langt skridt i forhold til at nedbringe antallet af arbejdsulykker på byggeområdet.

Også de muligheder der er for at give rådgivningspåbud til de bygge- og anlægsvirksomheder, der har rod i arbejdsmiljøet, skulle gerne få byggebranchen til at forstå, at dette er alvor.

For det er selvfølgelig helt uacceptabelt, at ansatte skal risikere liv og lemmer, når de er på arbejde.